EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 27.5.2025
COM(2025) 250 final

2025/0138 (BUD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et anda abi Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale ja Moldovale seoses 2024. aasta septembris toimunud üleujutustega ning Bosniale ja Hertsegoviinale seoses 2024. aasta oktoobris toimunud üleujutustega

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Käesolev otsus käsitleb Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (edaspidi „ELSF“) kasutuselevõtmist kooskõlas nõukogu määrusega nr 2012/2002[1] (edaspidi „ELSFi määrus“) summas 280 740 903 eurot, et anda Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale, Moldovale ning Bosniale ja Hertsegoviinale abi seoses looduskatastroofidega (üleujutustega), mis toimusid nimetatud riikides 2024. aastal.

Käesoleva otsusega kaasneb ümberpaigutusettepanek DEC nr 10/2025, mille eesmärk on paigutada Euroopa solidaarsusreservi eelarverealt ELSFi tegevuskulude eelarvereale ümber 270 077 316 eurot nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena.

2. TEAVE JA TINGIMUSED

2.1. Austria – naabruses paikneva riigi looduskatastroof: 2024. aasta septembris toimunud üleujutused

(1) 29. novembril 2024 esitas Austria taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks, et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid.

(2) Austria esitas taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjustuste registreerimist 13. septembril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse. 6. detsembril 2024 esitas Austria ajakohastatud taotluse, et täiendada algses taotluspaketis sisalduvat teavet.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

(4) Austria ametiasutused esitasid taotluse naaberriigi looduskatastroofi kriteeriumi alusel, mis on sätestatud ELSFi määruse artikli 2 lõikes 4, milles on sätestatud, et ELSFi vahendid võib samuti kasutusele võtta abikõlbliku riigi looduskatastroofi korral, mis on suur looduskatastroof ka naabruses paikneva abikõlbliku riigi jaoks. Austria hinnangul põhjustasid üleujutused kokku 1 711,6 miljoni euro eest otseseid kahjusid. Kõnealune summa moodustab 0,38 % Austria 2022. aasta kogurahvatulust. Kuna sama looduskatastroof klassifitseerus Tšehhis suureks looduskatastroofiks, on Austria taotlus ELSFist toetuse saamiseks kõlblik ilma konkreetse künniseta.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Austria taotles ettemakset vastavalt ELSFi määruse artiklile 4a. Esialgse hinnangu põhjal järeldas komisjon, et ELSFist ettemakse tegemise tingimused on täidetud. Seepärast otsustas komisjon 17. veebruari 2025. aasta rakendusotsusega C(2025) 1124 teha 10 663 587 euro suuruse ettemakse. Ettemakse tehti Austriale 3. aprillil 2025.

[1] Nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj).

(7) Ajavahemikul 12.–16. september 2024 põhjustas erakordselt suur sademete hulk Austrias tõsiseid üleujutusi. See mõjutas eriti Alam-Austriat, Ülem-Austriat ja Viini. Mõnes Alam-Austria osas sadas viie päeva jooksul 300–420 mm. Kogu Alam-Austria liidumaa kuulutati katastroofipiirkonnaks. Doonau jõe ääres tuli kehtestada kaitsemeetmed. Alam-Austrias tuli evakueerida ligi 2000 maja, tuhanded majapidamised jäid päevadeks ilma elektri, joogivee ja kanalisatsioonita. Üleujutuste tõttu hukkus Alam-Austrias viis inimest ja 24 inimest sai vigastada.

(8) Austria ametiasutused ei taotlenud abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitsemehhanismi raames.

(9) Austria hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 394,1 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Suurim osa hädaabitööde kuludest on seotud taristu ja seadmete töökorra taastamisega energia, vee ja reovee, telekommunikatsiooni, transpordi, tervishoiu ja hariduse valdkonnas (277,4 miljonit eurot). Teisel kohal on üleujutusevastase kaitse taristu kindlustamise ja kultuuripärandi kaitsmisega seotud kulud (75,9 miljonit eurot). Kolmandal kohal on ajutise majutuse ja päästeteenistustega seotud kulud (22 miljonit eurot). Katastroofipiirkondade koristamisega seotud kulud moodustavad 18,8 miljonit eurot.

(10) Direktiiv 2007/60/EÜ[2] on Austrias siseriiklikku õigusse täielikult üle võetud veeseaduse (WRG) 2011. aasta parandusega.

(11) Taotluse esitamise kuupäevaks ei olnud Austria suhtes algatatud ühtegi rikkumismenetlust seoses kõnealust katastroofi liiki käsitlevate liidu õigusaktidega.

(12) Austria ametiasutused märkisid, et avalik taristu ei ole Austrias üldiselt kindlustatud. Seetõttu on abikõlblikest kuludest välja jäetud kulud, mille katab kindlustus.

2.2. Poola – piirkondlik looduskatastroof: 2024. aasta septembris toimunud üleujutused

(1) 29. novembril 2024 esitas Poola taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks , et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid.

(2) Poola esitas taotluse rahalise toetuse saamiseks ELSFist 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjustuste registreerimist 11. septembril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

(4) Poola ametiasutused esitasid taotluse ELSFi määruse artikli 2 lõikes 3 määratletud „piirkondliku looduskatastroofi“ kohta, mis on mis tahes looduskatastroof, mis põhjustab abikõlbliku riigi NUTS 2. tasandi piirkonnas otsest kahju, mis on suurem kui 1,5 % kõnealuse piirkonna sisemajanduse koguproduktist (SKP). Poola ametiasutused hindavad õnnetusest tekkinud otseste kahjude kogusummaks 3,04 miljardit eurot. Kui looduskatastroof on seotud mitme NUTS 2. tasandi piirkonnaga, kohaldatakse künnist ELSFi määruse kohaselt kõnealuste piirkondade keskmise SKP suhtes, mis on kaalutud vastavalt kogukahju osale igas piirkonnas. Otsene kahju, väljendatuna protsendina Dolnośląskie, Opolskie, Śląskie ja Lubuskie

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusriski hindamise ja maandamise kohta („üleujutusdirektiiv“).

vojevoodkonna kaalutud piirkondlikust SKPst, on 8,46 %. See summa ületab 1,5 % Dolnośląskie, Opolskie, Śląskie ja Lubuskie vojevoodkonna kaalutud keskmisest SKPst.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Poola ei taotlenud ettemakset vastavalt ELSFi määruse artiklile 4a.

(7) Ajavahemikul 11.–16. septembrini 2024 toimusid Edela-Poolas tugevad vihmasajud, mis põhjustasid mitme jõe väljumise kallastest. Enim mõjutatud vojevoodkonnad olid Dolnośląskie, Opolskie, Śląskie ja Lubuskie. Üle ujutati ligi 10 600 eluhoonet ja enam kui 2000 põllumajandushoonet. Katastroof mõjutas otseselt üle 200 000 inimest. Paljud ettevõtjad olid sunnitud oma tegevuse ajutiselt peatama või seda märkimisväärselt vähendama, mis tõi kaasa märkimisväärse rahalise kahju.

(8) Poola ametiasutused taotlesid abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames. Vaja oli desinfitseerimisvahendeid, õhukuivateid, kummisaapaid, kindaid ja vaktsiine. Abi saadi Belgialt, Taanilt, Saksamaalt, Leedult, Sloveenialt, Rootsilt ja Austrialt.

(9) Poola hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 2 755,2 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Suurim osa hädaabitööde kuludest on seotud taristu ja seadmete töökorra taastamisega energia, vee ja reovee, telekommunikatsiooni, transpordi, tervishoiu ja hariduse valdkonnas (2 721,3 miljonit eurot). Teisel kohal on katastroofipiirkondade koristamisega seotud kulud (19,8 miljonit eurot). Kolmandal kohal on ajutise majutuse ja päästeteenistustega seotud kulud (14,2 miljonit eurot).

(10) Direktiiv 2007/60/EÜ[3] on Poolas täielikult siseriiklikku õigusesse üle võetud.

(11) Taotluse esitamise kuupäevaks ei olnud Poola suhtes algatatud ühtegi rikkumismenetlust seoses kõnealust looduskatastroofi liiki käsitlevate liidu õigusaktidega.

(12) Poola ametiasutused märkisid, et kulud, mille katab kindlustus, jäeti rahastamiskõlblikest kuludest välja.

2.3. Tšehhi – suur looduskatastroof: 2024. aasta septembris toimunud üleujutused

(1) 4. detsembril 2024 esitas Tšehhi taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks , et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid. 4. aprillil 2025 esitas Tšehhi täiendavad selgitused ELSFi taotluses esitatud andmete ja teabe kohta.

(2) Tšehhi esitas taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjustuste registreerimist 12. septembril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

(4) Tšehhi ametiasutused hindasid looduskatastroofist tekkinud otseste kahjude kogusummaks 2,82 miljardit eurot. See summa ületab 0,6 % Tšehhi kogurahvatulust,

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusriski hindamise ja maandamise kohta („üleujutusdirektiiv“).

s.t „suure looduskatastroofi“ künnise, mis oli 2024. aastal 1,58 miljardit eurot. Seega saab katastroofi käsitada ELSFi määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt suure looduskatastroofina.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Tšehhi ei taotlenud ettemakset vastavalt ELSFi määruse artiklile 4a.

(7) Ajavahemikul 12.–17. september 2024 tabasid kogu riiki väga tugevad tuuled ja tugevad vihmad, mis põhjustasid üleujutusi. Kõige enam sai kannatada Morava-Sileesia ja Olomouci maakond. Kümned majad ning ligikaudu 1000 maantee- ja raudteesilda ning 2000 km maanteid ja raudteeliine hävisid või said kahjustada. Üle ujutatud oli üle 350 kooli. Üle 250 000 majapidamise jäi ilma elektri, kütte ja joogiveeta. Selle tulemusena tuli evakueerida üle 13 000 inimese ja mitu haiglat. Üleujutustes hukkus kaheksa inimest.

(8) Tšehhi ametiasutused ei taotlenud abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitsemehhanismi raames.

(9) Tšehhi hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 1 699,5 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Suurim osa kuludest on seotud taristu ja seadmete töökorra taastamisega energia, vee ja reovee, telekommunikatsiooni, transpordi, tervishoiu ja hariduse valdkonnas (1 583,9 miljonit eurot). Teisel kohal on ajutise majutuse ja päästeteenustega seotud kulud (80 miljonit eurot). Kolmandal kohal on katastroofipiirkondade koristamisega seotud kulud (33,3 miljonit eurot). Neljandal kohal on üleujutusevastase kaitse taristu kindlustamise ja kultuuripärandi kaitsmisega seotud kulud (üle 2,4 miljoni euro).

(10) Tšehhis võeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/60/EÜ üle peamiselt muudetud seadusega nr 254/2001 (veekaitseseadus). Kaitset üleujutuste eest käsitletakse nimetatud seaduse IX jaotises.

(11) Taotluse esitamise kuupäevaks ei olnud Tšehhi suhtes algatatud ühtegi rikkumismenetlust seoses kõnealust looduskatastroofi liiki käsitlevate liidu õigusaktidega.

(12) Tšehhi ametiasutuste teatel ei ole rahastamiskõlblikel kuludel kindlustuskatet.

2.4. Slovakkia – naabruses paikneva riigi looduskatastroof: 2024. aasta septembris toimunud üleujutused

(1) 7. detsembril 2024 esitas Slovakkia taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks , et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid.

(2) Slovakkia esitas taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjustuste registreerimist 15. septembril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

(4) Slovakkia ametiasutused esitasid taotluse naaberriigi looduskatastroofi kriteeriumi alusel, mis on sätestatud ELSFi määruse artikli 2 lõikes 4, milles on sätestatud, et ELSFi vahendid võib samuti kasutusele võtta abikõlbliku riigi looduskatastroofi korral, mis on suur looduskatastroof ka naabruses paikneva abikõlbliku riigi jaoks.

Slovakkia hinnangul põhjustasid üleujutused kokku 84,3 miljoni euro eest otseseid kahjusid. Kõnealune summa moodustab 0,07 % Slovakkia 2022. aasta kogurahvatulust. Kuna sama looduskatastroof kvalifitseerus Tšehhis suureks looduskatastroofiks, on Slovakkia taotlus ELSFist toetuse saamiseks kõlblik ilma konkreetse künniseta.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Slovakkia ei taotlenud ettemakset vastavalt ELSFi määruse artiklile 4a.

(7) 15. septembril 2024 olid Slovakkias märkimisväärsed üleujutused, eelkõige Bratislavas ja seda ümbritsevates piirkondades. Nii Doonau kui ka Morava jõgede veetase tõusis märkimisväärselt, mõnes kohas ületas see viimase 100 aasta tipptaseme. Záhorie maakonnas ulatus kumulatiivne sademete hulk 400 mm-ni, mis tagajärgi veelgi raskendab. Suurimat kahju põhjustasid väiksemad jõed, kus purunesid kaitsevallid, mis suurendas üleujutusi ja tõi kaasa hävingu nii maa- kui ka linnapiirkondades. Eriti ränk oli mõju maanteedele, sildadele ja muule elutähtsale taristule, mis tegi hädaolukordadele reageerimise raskeks.

(8) Slovakkia ametiasutused ei taotlenud abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitsemehhanismi raames.

(9) Slovakkia hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 3,7 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Esimesel kohal hädaabitööde kulude hulgas on katastroofipiirkondade koristamisega seotud kulud (2,3 miljonit eurot). Teisel kohal on kulud, mis on seotud taristu ja seadmete töökorra taastamisega energia, vee ja reovee ning transpordi valdkonnas (1,4 miljonit eurot).

(10) Slovakkia võttis direktiivi 2007/60/EÜ[4] siseriiklikku õigusesse üle seadusega nr 7/2010.

(11) Taotluse esitamise kuupäevaks ei olnud Slovakkia suhtes algatatud ühtegi rikkumismenetlust seoses kõnealust looduskatastroofi liiki käsitlevate liidu õigusaktidega.

(12) Slovakkia ametiasutused märkisid, et kulud, mille katab kindlustus, jäeti rahastamiskõlblikest kuludest välja.

2.5. Moldova – piirkondlik looduskatastroof: 2024. aasta septembris toimunud üleujutused

(1) 5. detsembril 2024 esitas Moldova taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks, et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid.

(2) Moldova esitas taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjude registreerimist 14. septembril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusriski hindamise ja maandamise kohta („üleujutusdirektiiv“).

(4) Moldova ametiasutused esitasid taotluse ELSFi määruse artikli 2 lõikes 3 määratletud „piirkondliku looduskatastroofi“ kohta, mis on mis tahes looduskatastroof, mis põhjustab abikõlbliku riigi NUTS 2. tasandi piirkonnas otsest kahju, mis on suurem kui 1,5 % kõnealuse piirkonna sisemajanduse koguproduktist (SKP). Moldova ametiasutused hindavad õnnetusest tekkinud otsese kahju kogusummaks 7,8 miljonit eurot. Kui looduskatastroof on seotud mitme NUTS 2. tasandi piirkonnaga, kohaldatakse künnist ELSFi määruse kohaselt kõnealuste piirkondade keskmise SKP suhtes, mis on kaalutud vastavalt kogukahju osale igas piirkonnas. Otsene kahju, väljendatuna protsendina Kesk- ja Lõuna-Moldova NUTS 2 piirkondade kaalutud piirkondlikust SKPst, on 51,74 %. See summa ületab 1,5 % Kesk-Moldova ja Lõuna-Moldova piirkondade kaalutud keskmisest SKPst.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Moldova osaleb liiduga peetavates ühinemisläbirääkimistes ja on seega kõlblik ELSFist abi saamiseks. Kuna ta aga ei ole liikmesriik, ei saa talle ELSFi määruse artikli 4a kohaselt ettemakset teha.

(7) Ajavahemikul 14.–16. september 2024 tabasid Moldova Cantemiri, Hîncești, Leova, Strășeni, Florești ja Telenești rajooni paduvihmad ja sellest tulenevad üleujutused. Katastroof mõjutas rohkem kui 200 000 inimest. Üleujutustes hävis või sai kahjustada 20 silda, 8 haridusasutust ja mitu üldkasutatavat hoonet. Üle ujutati kümneid maju ja keldreid ning üle 60 inimese vajas päästmist.

(8) Moldova ametiasutused ei taotlenud abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitsemehhanismi raames.

(9) Moldova hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 7,2 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Peaaegu kõik hädaolukorra meetmete kulud on seotud transpordi ja hariduse valdkonna taristu ja seadmete töökorra taastamisega.

(10) Direktiiv 2007/60/EÜ[5] on Moldovas osaliselt siseriiklikku õigusesse üle võetud.

(11) Moldova ametiasutused märkisid, et kulud, mille katab kindlustus, jäeti rahastamiskõlblikest kuludest välja.

2.6. Bosnia ja Hertsegoviina – suur looduskatastroof: 2024. aasta oktoobris toimunud üleujutused

(1) 27. detsembril 2024 esitas Bosnia ja Hertsegoviina ELSFist taotluse rahalise toetuse saamiseks, et rahastada 2024. aasta septembri üleujutuste järgseid hädaolukorra- ja taastamismeetmeid.

(2) Bosnia ja Hertsegoviina esitas taotluse ELSFist rahalise toetuse saamiseks 12 nädala pikkuse tähtaja jooksul pärast esimeste kahjustuste registreerimist 4. oktoobril 2024. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida ELSFi määruse artikli 4 alusel nõutakse.

(3) Tegemist on looduskatastroofiga ja see kuulub ELSFi kohaldamisalasse.

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiiv 2007/60/EÜ üleujutusriski hindamise ja maandamise kohta („üleujutusdirektiiv“).

(4) Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused hindavad õnnetusest tekkinud otsese kahju kogusummaks 841,85 miljonit eurot. See summa ületab 0,6 % Bosnia ja Hertsegoviina kogurahvatulust, s.t „suure looduskatastroofi“ künnise, mis oli 2024. aastal 138,33 miljonit eurot. Seega saab katastroofi käsitada ELSFi määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt suure looduskatastroofina.

(5) ELSFist eraldatava rahalise toetuse arvutamise alus on otsese kahju kogusumma. Rahalist toetust võib kasutada ainult ELSFi määruse artiklis 3 määratletud esmatähtsateks hädaolukorra- ja taastamismeetmeteks.

(6) Bosnia ja Hertsegoviina osaleb liiduga peetavates ühinemisläbirääkimistes ja on seega kõlblik ELSFist abi saamiseks. Kuna ta aga ei ole liikmesriik, ei saa talle ELSFi määruse artikli 4a kohaselt ettemakset teha.

(7) Ajavahemikul 3.–17. oktoober 2024 tabasid Bosniat ja Hertsegoviinat tugevad vihmasajud, mis põhjustasid katastroofilisi äkktulvasid, maalihkeid ja üleujutusi riigi kesk-, lõuna- ja lääneosas. Kõige rohkem said kannatada Hertsegoviina-Neretva, Kesk-Bosnia, Zenica-Doboj ja Hertseg-Bosnia kantonid. Lisaks mitu päeva kestnud elektrikatkestustele ning laua- ja mobiiltelefoniteenuste häiretele, katkes täielikult ka maantee- ja raudteeliiklus. See põhjustas tõsist füüsilist ja rahalist kahju elu- ja ärihoonetele ning transpordi-, vee- ja kanalisatsioonisüsteemile. Üleujutustes hukkus 27 inimest ja 22 sai vigastada. Paljud perekonnad olid sunnitud oma kodudest lahkuma ja nad majutati ajutistesse varjupaikadesse.

(8) Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused taotlesid 5. oktoobril 2024 abi Euroopa Liidu elanikkonnakaitsemehhanismi raames. Taotlusele vastas kokku 8 liikmesriiki ja 5 osalevat riiki.

(9) Bosnia ja Hertsegoviina hindas ELSFi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike meetmete maksumuseks 792,15 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud tegevuse laadi järgi. Suurim osa kuludest on seotud taristu ja seadmete töökorra taastamisega energia, vee ja reovee, telekommunikatsiooni, transpordi, tervishoiu ja hariduse valdkonnas (782,93 miljonit eurot). Teisel kohal on ajutise majutuse ja päästeteenustega seotud kulud (5,68 miljonit eurot). Kolmandal kohal on katastroofipiirkondade koristamisega seotud kulud (3,45 miljonit eurot). Suurim osa kuludest on seotud üleujutusevastase kaitse taristu kindlustamise ja kultuuripärandi kaitsmisega (üle 82,41 tuhande euro).

(10) Bosnias ja Hertsegoviinas on direktiivi 2007/60/EÜ ülevõtmine pooleli.

(11) Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused märkisid, et kulud, mille katab kindlustus, jäeti rahastamiskõlblikest kuludest välja.

2.7. Järeldus

Eespool esitatud põhjustel ja esitatud teabele antud hinnangu põhjal järeldab komisjon, et Austria, Poola, Tšehhi, Slovakkia, Moldova ning Bosnia ja Hertsegoviina esitatud taotlustes kirjeldatud katastroofid vastavad ELSFi määruses fondi kasutuselevõtuks sätestatud tingimustele.

3. RAHASTAMINE

Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määruse (EL, Euratom) nr 2020/2093[6] (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), kohaselt võib ELSFi kasutusele võtta solidaarsus- ja hädaabireservi raames. Eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist ning uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe[7] punktis 10 on sätestatud kord ELSFi kasutuselevõtmiseks solidaarsus- ja hädaabireservi raames.

Kuna ELSFi loomise peamine põhjus oli solidaarsus, on komisjon seisukohal, et antav abi peaks olema progresseeruv. Seega peaks abi osatähtsus ELSFi vahendite kasutuselevõtmise korral olema **suure looduskatastroofi** künnisest (s.o 0,6 % kogurahvatulust või 3 miljardit eurot 2011. aasta hindades, olenevalt sellest, kumb summa on väiksem, vt ELSFi määruse artikli 2 lõige 2) suurema kahju puhul suurem kui künnisest väiksema kahju puhul. See tähendab, et suure looduskatastroofi tingimustele vastavas katastroofis kannatada saanud riigile antava abi summa arvutatakse järgmise kahe summa liitmise teel: 2,5 % kogu otsesest kahjust, mis jääb allapoole künnist, ja 6 % kogu otsesest kahjust, mis ületab künnist.

Piirkondlike looduskatastroofide puhul, mis jäävad määratluse kohaselt allapoole riiklikku künnist, on abisummade kindlaksmääramisel kohaldatav määr 2,5 % otsesest kahjust. Kui ELSFi abi taotletakse „**naaberriigi**“ kriteeriumi alusel, puuduvad tekkinud otsese kahju künnised. Abi summa kindlaksmääramisel naaberriigi kriteeriumi alusel kohaldatakse sama määra nagu ka piirkondliku katastroofi puhul, s.o 2,5 % kogu otsesest kahjust. ELSFi toetus ei tohi ületada rahastamiskõlblike meetmete hinnangulist kogumaksumust.

Abi arvutamise metoodika on esitatud ELSFi aastaaruandes (2002–2003) ning selle on kiitnud heaks nõukogu ja Euroopa Parlament.

Seepärast teeb komisjon eelarvepädevatele institutsioonidele ettepaneku võtta kasutusele järgmised summad:

Katastroof	*Otsene kogukahju (eurodes)*	*Kohaldatud looduskatastroofi künnis (eurodes)*	*2,5 % otsesest kahjust kuni suure katastroofi künniseni (eurodes)*	*6 % otsesest kahjust, mis ületab suure katastroofi künnist (eurodes)*	*2,5 % otsesest kogukahjust*	*Kavandatava abi kogusumma (eurodes)*	*Ettemakse (eurodes)*	*Lõppmakse (eurodes)*
Austria – üleujutused (naaberriigi katastroof)	*1 711 563 002*	–	–	–	*42 789 075*	*42 789 075*	*10 663 587*	*32 125 488*
Poola – üleujutused (piirkondlik katastroof)	*3 039 957 574*	*538 909 893*	–	–	*75 998 939*	*75 998 939*	–	*75 998 939*
Tšehhi (suur katastroof)	*2 821 143 019*	*1 579 680 000*	*39 492 000*	*74 487 781*	–	*113 979 781*	–	*113 979 781*
Slovakkia – üleujutused (naaberriigi	*84 327 482*	–	–	–	*2 108 187*	*2 108 187*	–	*2 108 187*

6 ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

7 ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28, ELI: https://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

katastroof)								
Moldova – üleujutused (piirkondlik katastroof)	*7 807 840*	*226 331*	–	–	*195 196*	*195 196*	–	*195 196*
Bosnia ja Hertsegoviina – üleujutused (suur katastroof)	*841 851 670*	*138 325 000*	*3 458 125*	*42 211 600*	–	*45 669 725*	–	*45 669 725*
					KOKKU	*280 740 903*	*10 663 587*	*270 077 316*

Nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrusega (EL, Euratom) 2024/765[8] (millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) jagati solidaarsus- ja hädaabireserv kaheks eraldi rahastamisvahendiks: Euroopa solidaarsusreserviks ja hädaabireserviks. Euroopa solidaarsusreservi, mille suurus on 1 016 miljonit eurot (2018. aasta hindades; 1 167,1 miljonit eurot 2025. aasta hindades) aastas, kasutatakse abi andmiseks neis hädaolukordades, mis kuuluvad Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kohaldamisalasse.

Kooskõlas ELSFi määruse artikli 3 lõikega 7 ja muudetud mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 9 lõike 2 teise lõiguga sätestatud, et iga aasta 1. oktoobril tehakse kättesaadavaks 25 % ELSFi aastasummast (st 2025. aastal 291,8 miljonit eurot).

Peale selle on kooskõlas ELSFi määruse artikli 4a lõikega 4 juba kantud 2025. aasta üldeelarvesse 50 000 000 eurot (kulukohustuste ja maksete assigneeringutena) võimalike ettemaksete tegemiseks.

Lisaks võib mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 9 lõike 2 kohaselt kasutada N aastal kasutamata jääva aastasumma mis tahes osa N+1. aastal. Seepärast kanti 2024. aastast üle 194,3 miljonit eurot.

Seega on maksimaalne summa, mida ELSF saab praeguses etapis kasutada, 908,95 miljonit eurot (arvestamata ettemaksete reservi ja summat, mis saab kättesaadavaks 1. oktoobril). Pärast seda kasutuselevõtmist jääb tulevasteks kasutuselevõtmiseks kättesaadavaks 980,64 miljonit eurot.

ELSFi raames 2025. aastal kasutada olev summa (eurodes):	
ELSFi 2025. aasta kogueraldis (sh 1. oktoobri osamakse)	1 167 064 638
2024. aastast üle kantud summa (sh kasutamata ettemaksed) (+)	194 316 161
Ettemakseteks reserveeritud assigneeringud (–)	50 000 000
Juba kasutatud summa ettemakseteks Hispaaniale ja Austriale (–)	110 663 587
Alles pärast 1. oktoobrit kättesaadav summa (–)	291 766 160
Kogu praegu kasutada olev summa (v.a ettemaksete reserv ja 1. oktoobri osamakse)	908 951 052
Summa, mis kavatsetakse kasutusele võtta kehtiva kasutuselevõtmisotsuse alusel (ainult väljamaksmisele kuuluv jääk)	270 077 316
Tulevaste taotluste jaoks üle jääv summa (sh ettemakseteks ja 1. oktoobri osamakse)	980 639 896

[8] Nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/765, millega muudetakse nõukogu määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

2025/0138 (BUD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et anda abi Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale ja Moldovale seoses 2024. aasta septembris toimunud üleujutustega ning Bosniale ja Hertsegoviinale seoses 2024. aasta oktoobris toimunud üleujutustega

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta,[9] eriti selle artikli 4 lõiget 3,

võttes arvesse eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist ning uusi omavahendeid, sh uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava käsitlevat Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet,[10] eelkõige selle punkti 10,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (edaspidi „fond“) eesmärk on võimaldada liidul kiiresti, tulemuslikult ja paindlikult reageerida kriisiolukordadele ning näidata üles solidaarsust suure või piirkondliku looduskatastroofi või ulatusliku rahvatervise hädaolukorra tagajärjel kannatanud piirkondade elanikega.

(2) Nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 2020/2093[11] artikli 9 kohaselt ei tohi fond ületada ülemmäära.

(3) 29. novembril 2024 esitas Austria taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta septembri üleujutustega.

(4) 29. novembril 2024 esitas Poola taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta septembri üleujutustega.

(5) 4. detsembril 2024 esitas Tšehhi taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta septembri üleujutustega.

(6) 7. detsembril 2024 esitas Slovakkia taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta septembri üleujutustega.

---

9 EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj.

10 ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28, ELI: https://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

11 Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

(7) 5. detsembril 2024 esitas Moldova taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta septembri üleujutustega.

(8) 27. oktoobril 2024 esitas Bosnia ja Hertsegoviina taotluse fondi vahendite kasutuselevõtuks seoses 2024. aasta oktoobri üleujutustega.

(9) Need taotlused vastavad fondist rahalise toetuse saamise tingimustele, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 2012/2002 artiklis 4.

(10) Seepärast tuleks võtta fond kasutusele, et anda rahalist toetust Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale, Moldovale ning Bosniale ja Hertsegoviinale.

(11) Selleks et fondi vahendid saaks võimalikult kiiresti kasutusele võtta, tuleks käesolevat otsust kohaldada alates selle vastuvõtmise kuupäevast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu üldeelarves võetakse seoses looduskatastroofidega Euroopa Liidu Solidaarsusfondi vahenditest kulukohustuste ja maksete assigneeringutena kasutusele järgmised summad:

(a) Austriale eraldatakse seoses 2024. aasta septembri üleujutustega 42 789 075 eurot;

(b) Poolale eraldatakse seoses 2024. aasta septembri üleujutustega 75 998 939 eurot;

(c) Tšehhile eraldatakse seoses 2024. aasta septembri üleujutustega 113 979 781 eurot;

(d) Slovakkiale eraldatakse seoses 2024. aasta septembri üleujutustega 2 108 187 eurot;

(e) Moldovale eraldatakse seoses 2024. aasta septembri üleujutustega 195 196 eurot;

(f) Bosniale ja Hertsegoviinale eraldatakse seoses 2024. aasta oktoobri üleujutustega 45 669 725 eurot.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse alates [*vastuvõtmise kuupäev*][*].

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

[*] Kuupäeva lisab Euroopa Parlament enne ELTs avaldamist.